

Šestá Asijsko-pacifická lingvistická olympiáda

7.–21. dubna 2024

Úlohy

- Pozorně poslouchajte dozor a dodržujte jeho pokyny.
- Soutěž trvá 5 hodin. Zadání má 6 stran a obsahuje 5 úloh. Úlohy můžete řešit v libovolném pořadí.
- Během soutěže nesmíte používat žádné elektronické přístroje, psané či tištěné materiály, ani jiné externí zdroje informací.
- Pokud máte k některé z úloh otázku, zvedněte ruku a zeptejte se dozoru. Dozor se před odpovědí poradí s porotou.
- Jak psát řešení úloh:
 - Nepřepisujte zadání úloh.
 - Řešení každé úlohy napište na samostatný list (nebo listy) papíru.
 - Na řešení používejte pouze přední stranu papíru.
 - Na každý list napište své jméno, číslo úlohy a pořadí daného listu v rámci řešení úlohy, t.j.:

Jméno	...	Jméno	...	Jméno	...
Úloha č.	5	Úloha č.	5	Úloha č.	5
Strana č.	1 / 3	Strana č.	2 / 3	Strana č.	3 / 3

pro první, druhý a třetí list ze tří u páté úlohy.

- V opačném případě může dojít ke ztrátě nebo nesprávnému přiřazení vaší práce.
- Pokud není uvedeno jinak, popište vzorce či pravidla, která v datech objevíte.
- V opačném případě nezískáte plný počet bodů.

Úlohy musí být uchovány v tajnosti až do jejich zveřejnění na oficiálních stránkách APLO <https://aplo.asia>. Do té doby problémy nezveřejňujte ani o nich nediskutujte online.

Úlohy

Úloha č. 1 (20 bodů). Níže naleznete několik vět v jazyce tutuba a jejich české překlady:

1. me ve urede am
<i>Udělal tvůj laplap.</i>	7. e ote niu man dokta noku
<i>Přineseš kokosovou vodu mého lékaře.</i>
2. sube noku a sile boe nona
<i>Můj šéf daruje své prase.</i>	8. nno ote niu an boe
<i>Přinesl jsem kokosovou mouku prasete.</i>
3. o ve ti man tasim
<i>Udělal jsi čaj svého bratra.</i>	9. arivitamaute bulana ma ati vidin boe
<i>Jeho kočka ukousla ocas prasete.</i>
4. viriu ma an toa bulaku
<i>Pes snědl moji slepici.</i>	10. mesaku mo sor vamol aku
<i>Moje žena se podívala na můj pomeranč.</i>
5. ma an toa
<i>Snědl kuřecí maso.</i>	11. arivitamaute bulan mera noku a an masi
<i>Kočka mého přítele sní rybu.</i>
6. ka sor batuna
<i>Podívám se na jeho hlavu.</i>	12. nno ve taŋa non tamana
<i>Udělal jsem tašku jeho otce.</i>

(a) Na ostrově Tutuba, na kterém se jazykem tutuba mluví, je jedno konkrétní zvíře považováno za majetek a předmět. Toto zvíře je pokládáno za symbol bohatství a moci. O které zvíře se jedná?

(b) Přeložte do češtiny:

13. **nno an boe non sube**
14. **a ati toa ana**
15. **o sor arivitamaute**

(c) Přeložte do jazyka tutuba:

16. *Tvůj pes snědl hlavu ryby.*
17. *Přinesl tvou kokosovou skořápku.*
18. *Daruji svůj pomerančový džus.*

(d) Přiřaďte odpovídající dvojice:

19. baheo amiu	A. <i>náš (INCL) host</i>
20. nani bulara	B. <i>naše (EXCL) matka</i>
21. tinamam	C. <i>jejich koza</i>
22. voi noda	D. <i>vaše žraločí maso</i>

△ Jazyk tutuba patří do oceánské větve austronéské jazykové rodiny. Má přibližně 500 mluvčích žijících na Vanuatu.

ŋ je souhláska.

Laplap je tradiční pokrm na Vanuatu. Kokos má následující využití: skořápka se používá jako hrnek, dužina jako krmivo (známý jako *kokosová mouka*) a tekutina uvnitř jako pitná voda (známá jako *kokosová voda*).

my (INCL) = my včetně tebe; *my (EXCL)* = my bez tebe.

— *Kobajaši Cujoshi*

Úlohy

Úloha č. 2 (20 bodů). Níže naleznete několik slov a frází v jazyce wemba wemba a jejich české překlady v náhodném pořadí:

1. kali lar	A. <i>zlý duch</i>
2. kali mir	B. <i>velký nos</i>
3. katjin mir	C. <i>červené (kalné) oči</i>
4. kurrki mir	D. <i>mozek</i>
5. marti karr	E. <i>dveře</i>
6. marti katjin	F. <i>oční víčko</i>
7. miRk-purrp	G. <i>povodeň</i>
8. purrp	H. <i>hlava</i>
9. purрпи lar	I. <i>střecha</i>
10. puRt kurrk	J. <i>slzy</i>

(a) Určete odpovídající dvojice, víte-li, že **puRt** znamená *kouř*.

* * *

Níže naleznete několik dalších slov a frází v jazyce wemba wemba a jejich české překlady v náhodném pořadí:

11. kalki tjina	K. <i>kosti chodidla</i>
12. kalki werp	L. <i>klokan</i>
13. kurri	M. <i>nosní dírka, nozdra</i>
14. murti kalk	N. <i>chobotnice</i>
15. murti paR	O. <i>řeka</i>
16. paR	P. <i>krátká řeka</i>
17. paR manya	Q. <i>krátká kláda</i>
18. putj	R. <i>ploska (spodní část) chodidla</i>
19. putji karr	S. <i>páteř</i>
20. putji tjina	T. <i>klacek</i>
21. wartipi kalk	U. <i>žaludek</i>
22. wartipi kurri	V. <i>prst (na noze)</i>
23. wartipi liti	W. <i>svobodná žena</i>
24. wartipi tjina	X. <i>mladý klokan</i>

(b) Přiřaďte odpovídající dvojice.

(c) Přeložte do češtiny: 25. **kalk** 26. **katjin** 27. **liti**

Jedno z těchto slov má dva možné překlady. Uveďte oba.

(d) Přeložte do jazyka wemba wemba: 28. *starý klokan* 29. *prst (na ruce)* 30. *lebka*

(!) Žádné další vysvětlení (kromě odpovědí) není požadováno, a nebude ani hodnoceno.

(pokračování na další straně)

Úlohy

△ Jazyk wemba wemba náleží do kulinické větve jazykové rodiny pama-nyungan. Dnes se již jedná o mrtvý jazyk. Svého času byl jazyk užíván v povodí řeky Murray a jejích přítoků na severozápadě státu Victoria a ve středo-jížní části státu New South Wales v Austrálii.

ng, ny, rr, rt a **tj** jsou souhlásky. Symbol **R** představuje neznámou **r**-ovou souhlásku.

— Vlad A. Neacșu

Úloha č. 3 (20 bodů). Některá slova v jazyce bambara jsou odvozena z francouzštiny. Níže naleznete některá taková slova spolu s jejich francouzskými zdroji a jejich významy:

francouzština	bambara	význam	francouzština	bambara	význam
bāk	bāki	<i>banka</i>	brɔs	brɔsi	<i>štětec, kartáč</i>
trē	terē	<i>vlak</i>	ābargo	ābarigo	<i>embargo</i>
spɔr	sipɔri	<i>sport</i>	enerʒi	enerizi	<i>energie</i>
mɛrsənɛr	merisenɛri	<i>mecenáš</i>	ɛskro	esikoro	<i>podvodník</i>
marto	marito	<i>kladivo</i>	arikover	arikoweri	<i>zelená fazolka</i>
oberʒin	oberizini	<i>lilek</i>	ēternɛt	ēterinɛti	<i>internet</i>
furno	furuno	<i>pec</i>	ʃarbɔ	sarabɔ	<i>uhlí</i>
dezer	dezeri	<i>poušť</i>	sēgapur	sēgapuru	<i>Singapur</i>
militer	militerɛ	<i>armáda</i>	lyksābur	likisāburi	<i>Lucembursko</i>
nɔrveʒ	nɔriwezi	<i>Norsko</i>	prezidā	perezidā	<i>prezident</i>
ver	were	<i>sklenice</i>	tɔrʃ	(1)	<i>svítilna, pochoděň</i>
mɛrkyr	mɛrikiri	<i>rtuť</i>	gitar	(2)	<i>kytara</i>
trāspɔr	tarāsipɔri	<i>doprava</i>	frās	(3)	<i>Francie</i>
traktɔr	tarakiteri	<i>traktor</i>	ēspektɔr	(4)	<i>inspektor</i>
epinar	epinari	<i>špenát</i>	mars	(5)	<i>březen</i>
skanɔr	sikanɛri	<i>skener</i>	ʒardē	(6)	<i>zahrada</i>
sɛktɔr	sekitɛrɛ	<i>sektor</i>	dirɛktɔr	(7)	<i>ředitel</i>
seminer	seminɛri	<i>seminář</i>	ɛtamaʒɔr	(8)	<i>ústředí, velitelství</i>
gard	garadi	<i>stráž</i>	mɔrfin	(9)	<i>morfin</i>
grɛs	geresi	<i>Řecko</i>	ēfɔrmatik	(10)	<i>informatika</i>

Vyplňte mezery (1–10).

△ Jazyk bambara patří do jazykové rodiny mande. Má přibližně 4,1 milionu mluvčích žijících v Mali.

Slova jsou uvedena ve fonetické transkripci. **ʃ, ʒ, r** a **w** jsou souhlásky. **a, ɔ, ɛ, ə, œ** a **y** jsou samohlásky. Symbol $\boxed{\sim}$ značí nazalizovanou samohlásku.

— O Henem

Úloha č. 4 (20 bodů). Níže naleznete několik vět v jazyce mairasi a jejich české překlady:

1. omo obae avu nayomnai	<i>Honil jsem svého dědečka.</i>
2. eeme domba teosnyai	<i>Obětovali jsme ovci.</i>
3. sika nasai uratu imbiemnyai	<i>Černá kočka upustila rybu.</i>
4. neme uratu neii navairjonnev	<i>Chytil jsi malé ryby.</i>
5. tat naii nabae nani navaseen
bumbuemnyai	<i>Malé dítě opakovaně bilo svého unaveného otce.</i>
6. eme tat javiit mesionyev	<i>Ukryli jste děti pomocí koše.</i>
7. aasi nevwer domba nayemnyev	<i>Velcí psi honili ovce.</i>
8. eme onggwasa teoiei	<i>Ostříhali jste mé vlasy.</i>
9. eme nebae fuati avwer uvuoiei	<i>Ponořili jste jejich velkou síť do vody.</i>
10. nebae avu javii asai maimaitavemai	<i>Tvůj dědeček nosíval černý koš.</i>
11. ebae bembe newas namor buenggei	<i>Vaše našťvaná prasata bila jeho obličej (tj. bila ho do obličej).</i>
12. obae nani jerung narovot navairjemai	<i>Můj otec rukou napnul luk (tj. natáhl tětivu v přípravě ke střelbě).</i>

Věty 9 a 10 mohou být do češtiny přeloženy dvěma různými způsoby, zde je avšak pro každou větu uveden pouze jeden způsob.

(a) Přeložte do češtiny:

13. **omo domba nesai maitavomnev**
14. **neme eebae jerung imbionai**
15. **eeme eenggwasa eerovot uvuosei**
16. **omo fuati aii teonggai**

(b) Následující věta není gramaticky správná:

17. **tat neii javii avwer imbiemai**

Vysvětlete proč.

(c) Přeložte do jazyka mairasi:

18. *Obětovali jsme velké ryby.*
19. *Přiměl jsem tvého černého psa plavat.*
20. *Ukryli jste jeho dědečka pomocí sítě.*
21. *Opakovaně jsi rukou bil jejich malý koš.*

△ Jazyk mairasi náleží do jazykové rodiny mairasi. Má přibližně 2500 mluvčích žijících v indonéské provincii Západní Papua.

ng = *n* ve slově *banka*; **y** = *j*.

— Sató Kazune, Kim Mingju

Úlohy

Úloha č. 5 (20 bodů). Níže naleznete několik rovností zapsaných v dialektu chungli jazyka ao:

- (1) **tenemri ka + metsyri asym = tenem ser metsyri pezy**
- (2) **liri pezy + semyr maben pungu = tenem ser metsy maben tyko**
- (3) **tenet + ti = metsy maben pungu**
- (4) **metsy maben trok × pungu = lir anasy**
- (5) **teri ana × ana + rokyri asym = telang tyko maben tenet**
- (6) **semyr maben ti + liri ana = tenem ser metsy**
- (7) **tyko × trok = tenemri pezy**
- (8) **lir anasyri pezy – lir maben pungu = tenem maben tyko**
- (9) **teri asym × trok = lir anasy maben ti**

(a) Napište rovnosti (1--9) pomocí číslic, jestliže **metsy maben ti** je 18.

(b) Napište v dialektu chungli jazyka ao: 10, 31, 36, 58, 93.

Pokud ze zadaných dat nelze určit jednoznačný výraz, napište všechny možnosti.

△ Chungli je jedním z pěti dialektů jazyka ao, který patří do sino-tibetské jazykové rodiny. Má přibližně 130 tisíc mluvčích žijících ve státě Nágáland v Indii.

y je samohláska.

— Vlad A. Neacșu

Odpovědná redakce:

- Čcha Ho-džu

Redakce:

• Ethan Chi	• Vlad A. Neacșu
• Shinjini Ghoshová	• Diego Ostoja-Kowalski
• Zdravko Ivanov	• Pchan Tchung-le
• Jang Če-jong	• Alexandr Piperski
• Jerome Jochems	• Sató Kazune
• Kim Mingju (techn. red.)	• Panawat Tiačaron
• Kobajaši Cujoši	• Henry Wu
• Tamila Kraštanová	

Český text:

• Eliška Freiburgerová	• Michaela Svatošová
• Jan Petr	

Externí spolupráce:

- O Henem

Hodně štěstí!